

Πέτρος Γαϊτάνος

“Συχνά ευχαριστώ το Θεό”

Κρατώντας λεπτή ισορροπία ανάμεσα στις επιταγές του μάρκετινγκ και στην αγάπη του για τους βυζαντινούς δρόμους, χαράζει μια πορεία ασυνήθιστη. Από τον πρώτο δίσκο, το 1990, το “Δίλημμα” του Σταμάτη Σπανουδάκη που έδωσε το πολυτραγουδισμένο “Λάθος εποχή” μέχρι την “Ωρα ενάτη” που κυκλοφόρησε το Πάσχα του 1995 και περιείχε ύμνους της Μεγάλης Εβδομάδας, και την “Πολιτεία Δ’”, συνέχεια στον κύκλο τραγουδιών του Μίκη Θεοδωράκη, ο Πέτρος Γαϊτάνος προχωρά βήμα-βήμα στον ιδιαίτερο και μοναχικό δρόμο του, ήρεμος και “χαλαρός”. Δύναμή του: η πεποίθησή του ότι είναι “σταλμένος”... Στη συζήτηση που ακολουθεί μπαίνει σε λεπτομέρειες.

Πιστεύεις ότι είναι σημαντική προσθήκη στην ελληνική δισκογραφία η κυκλοφορία της “Πολιτείας Δ’”;

Π.Γ.: Ναι, τολμώ να το πω, και μόνο γιατί υπάρχουν μέσα ο Μίκης Θεοδωράκης και ο Μάνος Ελευθερίου, που είναι μεγάλοι δημιουργοί, έχουν αφραγίσει τη μουσική, αλλά και τη γενικότερη εικόνα της σύγχρονης Ελλάδας. Η “Πολιτεία Δ’” είναι μια δημιουργία με πολλές πτυχές. Τα τραγούδια τα έγραψε ο Μίκης Θεοδωράκης ξέροντας ότι θα είναι για μένα. Επιλογή του ήταν να γράψει στίχους ο Μάνος Ελευθερίου, κι ένας νέος στιχουργός που έχει μέσα τέσσερα τραγούδια, ο Σπύρος Τουπογιάννης. Τα τραγούδια του Μάνου Ελευθερίου είναι επίσης καινούρια, γράφτηκαν για τους συγκεκριμένους συντελεστές. Έτσι λοιπόν βγήκε η “Πολιτεία Δ’”, έντεχνη λαϊκή δουλειά, με ερωτικό στίχο και κοινωνικό μαζί.

Τι σήμανε για σένα, ένα νέο καλλιτέχνη, το να βρεθείς να συνεργάζεσαι με το Μίκη;

Π.Γ.: Με αντιμετώπιζε σαν να ‘μαι συνομιληκός του, σαν να ‘μαι ισάξιος του, καταλαβαίνει τις ανησυχίες μου, ξέρει την πορεία μου, χαίρομαι πάρα πολύ γιατί πιστεύει σε μένα. Καταλαβαίνει ότι μ’ αυτή τη δουλειά μου δίνει δύναμη για να συνεχίσω να υπερασπίζομαι αυτό που κάνω. Ο Θεοδωράκης αγαπά πάρα πολύ την παράδοση, το δημοτικό τραγούδι και τους ύμνους. Είναι σπουδαίος, είναι μεγάλος.

Γιατί μπήκε και η “Δραπετσώνα” στο δίσκο;

Π.Γ.: Ήθελα να τραγουδήσω πολλά παλιά του Θεοδωράκη, τελικά διάλεξα αυτό. Το τραγούδι αυτό είναι ύμνος. Ο Μπιδικώτης είναι τόσο μεγάλος, που δε θα τολμούσα ούτε να σκεφτώ να συγκριθώ μαζί του. Το κάνω από αγάπη. Έχω μεγαλώσει μ’ αυτό το τραγούδι, είναι βίωμά μου, κι ο δρόμος του είναι καθαρά βυζαντινός, είναι ο πλάγιος δεύτερος, ο πιο χρωματικός και ιδιαίτερος ήχος της βυζαντινής μουσικής. Ταιριάζει στη φωνή μου και το αγαπώ ιδιαίτερα. Επίσης είναι η μόνη ζεϊμπεκιά του δισκου. Ήθελα να βγάλω λίγο τη μαγκιά μου, με την καλή της έννοια.

Από πού ξεκίνησε η αγάπη σου για τη βυζαντινή μουσική;

Π.Γ.: Απ’ την αγάπη μου για το Θεό! Πιστεύω πολύ. Ο παππούς μου, Πόντιος πρόσφυγας, άκουγε στο ραδιόφωνο δημοτικά τραγούδια και ύμνους. Απ’ το ραδιόφωνο, λοιπόν, άκουσα κάποια στιγμή ένα βυζαντινό ύμνο. Θυμάμαι καλά πως ανατρίχιασα. Όσο περισσότερο άκουγα, όσο πιο πολύ αποζητούσα τη βυζαντινή μουσική και τα δημοτικά, άρχισα να διαβάζω και να ανακαλύπτω από την Αγία Γραφή το Θείο λόγο. Καταλάβαινα από πριν τη δόνησή του, αλλά προσπαθούσα να ψάξω τι λέει. Ανακαλύπτοντάς το ένιωσα τη μαγεία σ’ όλο το μεγαλείο της, άρχισα να πιστεύω όλο και περισσότερο. Άλλαξε η ζωή μου. Έγινε συνειδητός πιστός κι αποφάσισα να σπουδάσω τη βυζαντινή μουσική. Πήγαινα στην εκκλησία αραιά και πού, αλλά με το Μάνο Χατζημάρκο, ένα σπουδαίο δάσκαλο, έμαθα τη βυζαντινή μουσική, διαβάζω νότες, γνωρίζω αρκετά τη θεωρία και την ιστορία της, μελετώ πολύ.

Τι επίδραση είχε στη ζωή σου η επαφή με το βυζαντινό στοιχείο;

Π.Γ.: Να σου φέρω ένα παράδειγμα —τον ύμνο που λέει “όση πίστη και αν έχω και όλη τη γνώση που υπάρχει, να μιλήω όλες τις γλώσσες των ανθρώπων, ακόμη και των αγγέλων, να δώσω όλα μου τα υπάρχοντα στους φτωχούς και να παραδώσω στη φωτιά το σώμα μου, για να καεί και να έχω τόση δύναμη που να μετακινώ βουνά, αν δεν έχω αγάπη είμαι ένα τίποτα, σε τίποτα δεν ωφελεί!”. Και λέει ότι εκείνος που έχει αγάπη έχει και μακροθυμία, έχει καλοσύνη, δεν είναι εγωστής. Δε χαιρέται για τα λάθη που γίνονται, αλλά μετέχει στη χαρά για το σωστό. Ξέρει να ανέχεται τα πάντα, να εμπιστεύεται τα πάντα. Πώς μπορώ, λοιπόν, όταν μελετώ αυτό το λόγο, του Αποστόλου Παύλου, πώς μπορώ, όταν ηχεί αυτή η μελωδία στα αυτιά μου, να σκεφτώ τη δόξα, το χρήμα, οτιδήποτε πέρα απ’ το ότι είμαι ένα παιδί που έχει αξιωθεί σ’ αυτή τη μελέτη; Αυτό μου δίνει δύναμη. Ποτέ δεν αισθάνθηκα ότι ήμουν στο περιθώριο και χαϊρόμουνα τον έρωτα και τις παρέες και τις τρέλες, πολλές φορές και παράλογα πράγματα, δεν ήμουν ποτέ παιδί της εκκλησίας με το κολλημένο μυαλό, “αμαρτάνω”, και πολλές φορές συνειδητά. Αλλά προσπαθώ να τιμήσω, τιμώ όσο μπορώ —αν και δεν ξέρω αν είναι σωστό αυτό που λέω— το Θεό. Γιατί προσπαθώ και σέβομαι τη ζωή μου.

Έχεις από τη φύση σου, δηλαδή, μια ικανότητα που άλλοι περνάνε χρόνια ψυχανάλυσής για να την αποκτήσουν...

Π.Γ.: Σκέψου τον εαυτό σου όταν κοντεύεις να πεθάνεις και βιώνεις αυτά τα πράγματα. Προσπάθησε να συνειδητοποιήσεις και θα δεις τι αξία έχει η ζωή. Ή όταν πεθάνει ένα αγαπημένο σου πρόσωπο. Πολλές φορές πάω στο σπίτι μου, κάνω το σταυρό μου, και λέω σ’ ευχαριστώ Θεέ μου, που έχω ένα πιάτο φαί και τρώω. Τόσο άνθρωποι δεν έχουν. Πολλές φορές ακόμη και όταν πίνω νερό, όταν αναπνέω. Που μπορώ και αγαπώ, που έχω την υγεία μου, που έχω τους γονείς μου. Που μπορώ να αντιλαμβάνομαι αυτά τα πράγματα.

Νιώθεις ευτυχημένος δηλαδή;

Π.Γ.: Παλεύω γι’ αυτή την ευτυχία. Προσπαθώ να βρω τη χρυσή τομή, έτσι ώστε να μπορώ να κινηθώ μέσα στο χώρο, να μπορώ να παρουσιάζω τις δουλειές μου, να μην πέφτω σε παγίδες αλλά και να μη μένω πίσω. Να μπορώ να βοηθιέμαι από οποιονδήποτε θέλει να βοηθήσει, κράτος, ιδιώτη, να παλεύω σε μια στείρα εποχή για ό,τι αφορά το τραγούδι και την καλλιτεχνική δημιουργία γενικότερα.

Πιστεύεις ότι η άποψή σου μπορεί να περάσει σ’ αυτή τη “στεία” εποχή;

Π.Γ.: Είμαι πολύ χαρούμενος που σου λέω ναί. Το έχω ζήσει, το βλέπω. Πολλοί άνθρωποι, νέοι, έρχονται και με βρίσκουν στις συναυλίες και μου μιλάνε για τους ύμνους. Συγκινούμαι, γιατί είμαι νέος κι εγώ. Σκέψου ότι κάνω συναυλίες με τραγούδια και μου ζητάνε ύμνους.

ΠΟΥ ΕΧΩ ΈΝΑ ΠΙΑΤΟ ΦΑΪ... (ΚΑΙ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ...)

Πιστεύεις ότι προτείνεις μια διέξοδο; Νομίζεις ότι αυτό διακρίνουν οι άνθρωποι που έρχονται στις συναυλίες σου;

Π.Γ.: Το μήνυμα υπάρχει. Αυτά τα πράγματα είναι η βάση μας, είναι όλη μας η ταυτότητα, όλος μας ο εαυτός. Το γένος και η Ορθόδοξία είμαστε εμείς, τίποτα άλλο. Με βάση αυτό, και ξεκινώντας από τον καθεδρικό ναό της Ξάνθης, πρόκειται να κάνω μια περιοδεία σε όλη την Ελλάδα, τραγουδώντας ύμνους σε ναούς. Όταν με καλούν και με στηρίζουν η Μητρόπολη και ο δήμος —γιατί δεν μπορεί να γίνει αλλιώς— παρατάω άλλα πράγματα. Γιατί αυτό το θεωρώ πλέον κήρυγμα.

Είσαι λοιπόν αυτό που λέμε "...σε αποστολή";

Π.Γ.: Ακούγεται βαρύγδουπο, και λυπάμαι για κάποιους που μπορεί να το παρεξηγήσουν. Μα έτσι αισθάνομαι. Όταν λέω στη δημοτική τον Ύμνο της Αγάπης που είναι από την πρώτη επιστολή του Αποστόλου Παύλου προς Κορινθίους, είναι ένα κήρυγμα. Εγώ όμως δεν είμαι άγιος, ούτε κήρυκας.

Μ' αυτά τα δεδομένα πώς αποφάσισες να βγεις στην αγορά του εμπορικού δίσκου;

Π.Γ.: Έκανα το δίσκο με το Σταμάτη Σπανουδάκη το 1990, ένα χρόνο πριν πάρω το πτυχίο μου. Μπήκα στη διαδικασία της δουλειάς, αλλά μελετούσα συνεχώς, κι είχα κάποια στιγμή υπόψη μου να βγάλω αυτά που ήθελα προς τα έξω. Αφοσιώθηκα πιο πολύ στο τραγούδι αρχικά, ώσπου το '95, έφτασε η στιγμή να κυκλοφορήσω το δίσκο με τους ύμνους.

Θεωρείς τη μέχρι τότε πορεία σου μεταβατικό στάδιο;

Π.Γ.: Όχι ακριβώς, γιατί για μένα ήταν μεγάλη επιθυμία να κάνω ένα δίσκο με το Σπανουδάκη, και ο λόγος στο δίσκο αυτόν είναι εμπνευσμένος από το Θεό. Έτσι, με αντιπροσώπευε. Αλλά αυτό που με ολοκληρώνει είναι η βυζαντινή μουσική.

Πόσο δύσκολο είναι να βρεις τραγούδια που να έχουν το εμπορικό στοιχείο και να σε αντιπροσωπεύουν;

Π.Γ.: Πάρα πολύ. Και τη μεγαλύτερη δυσκολία την έχω στο λόγο. Γιατί ο λόγος είναι συγκεκριμένος.

Πες μου κάτι, αν δεν είχες το χάρισμα, τη φωνή, αλλά ένιωθες τα ίδια πράγματα, τι θα έκανες; Τι διέξοδο θα εύρισκες;

Π.γ.: Κάποια στιγμή είχα ξεκινήσει να γίνω γεωπόνος. Πήγα στη γεωπονική σχολή, έκανα ένα χρόνο και έφυγα. Μ' αρέσει πάρα πολύ η φύση, σ' αυτή μεγάλωσα, δουλεύοντας στα χωράφια, μ' αρέσει ο κόσμος των φυτών. Θα σπούδαζα και πάλι βυζαντινή μουσική, για να γίνω δάσκαλος. Θα έκανα σεμινάρια σε όλη την Ελλάδα.

Ο Πέτρος Γαϊτάνος εκπροσώπησε την Ελλάδα στην πολιτιστική συνάντηση μεσογειακών χωρών που έγινε στη Μάλτα, τέλη Νοεμβρίου (Mediterrane, A Night in Malta). Τραγουδούσε παραδοσιακά και λαϊκά ελληνικά κομμάτια και οι εντυπώσεις ήταν κατά γενική ομολογία εξαιρετικές, σ' αυτή τη σημαντική πολιτιστική διοργάνωση που γίνεται πλέον κάθε χρόνο. Οι εκδηλώσεις έχουν καταγραφεί σε βίντεο, θα μεταδοθούν από τα κρατικά κανάλια των χωρών της Μεσογείου, και φυσικά από την ET.

